

Vorbereiden

Een woord dat nooit verdwijnt

Matteüs 24:14-35

22 november 2020

WELK VERHAAL LEZEN WE?

Op een dag zal alles anders worden. Er komen valse messiassen, de zon zal verduisterd worden en de maan geen licht meer geven. Maar het woord van God zal nooit voorbijgaan.

Wanneer komt de Messias?

In het Jodendom werd uitgezien naar de komst van de Messias. Hij zou niet zomaar komen, zo vertelden oude verhalen. De rabbijnen vertelden dat de Messias niet zou komen vóórdat bepaalde gebeurtenissen hadden plaatsgevonden. Grote tekenen zouden het zijn, zodat iedereen kon weten: nu komt de Messias echt. De vraag is natuurlijk: wanneer weet je dat die tekenen echt aan het gebeuren zijn? Als er oorlog is of een andere crisis kan steeds weer de vraag opkomen: zou dit dan het moment zijn dat de Messias eraan komt?

De wederkomst

De vroege kerk hoopte dat Christus spoedig terug zou komen om alles anders te maken. Hun voorstellingen daarvan sloten aan bij de Messiasverwachting van Israël. Wat de oude profeten al hadden gezegd over de komst van de Messias, was ook van toepassing op de wederkomst. Het zou het einde van de tijden betekenen, een nieuwe tijd zou beginnen.

De verwoestende gruwel

‘Als je de verwoestende gruwel ziet staan, moet je goed opletten’, zegt Jezus in de lezing van vandaag. Het zijn raadselachtige woorden. Wat is die verwoestende gruwel? Om de lezer op weg te helpen, wordt verwezen naar Daniël. In Daniël 11:31 wordt gesproken over een ‘verwoestende gruwel’: een afgodsbeeld dat dood en verderf zal brengen.

Veel joodse christenen in de tijd van Jezus zullen daar wel een voorstelling bij gehad hebben. Zo’n twee eeuwen eerder, in 168 voor Christus, had koning Antiochus IV Epihanes de tempel ingenomen en aan de dienst van de Griekse god Zeus gewijd. In het apocriefe Bijbelboek 1 Makkabeeën 1:54 wordt verteld dat deze koning een ‘verwoestende gruwel’ op het altaar zette. (Er staat een ander jaartal; dat komt doordat het Makkabeeënboek alle jaartallen rekent vanaf de troonsbestijging van de Griekse koning Seleukus I.) Mogelijk was het een afgodsbeeld, misschien ook alleen een altaarsteen; in ieder geval was het weerzinwekkend in de ogen van de Joodse bevolking. Gelukkig werd de tempel later terugveroverd en opnieuw gewijd aan de Eeuwige. Elk jaar met het feest van Chanoeka werd hier opnieuw over verteld; zo bleef de herinnering levend aan die donkere tijd.

De verwoesting van Jeruzalem

De daden van Antiochus waren verschrikkelijk, maar voor de eerste lezers van Matteüs waren er ook versere trauma’s. In het jaar 70 na Christus werd Jeruzalem verwoest door de Romeinen. De herinnering daaraan was nog vers, toen het evangelie van Matteüs geschreven werd (rond het jaar 90). De mensen wisten nog wat er gebeurd was. Ze moesten de bergen in vluchten, hadden zelfs geen tijd om bagage mee te nemen. Iedereen – jong en oud, gezond, ziek, zwanger – moest rennen voor zijn leven. Verschrikkelijk om daaraan terug te denken. En het was helemaal nergens goed voor geweest. Hoewel..., die tekenen die moesten gebeuren voordat de Mensenzoon zou komen – zou het kunnen dat de verwoestende gruwel en de verwoesting

van Jeruzalem daar voorbeelden van waren? In dat geval was het nog steeds verschrikkelijk, maar bood het wel hoop. Misschien zou de Mensenzoon nu dan spoedig komen!

Realiteit en verwachting

In deze weken beginnen wij uit te zien naar de komst van de Heer, vanaf volgende week vieren we Advent. In elke tijd gebeuren er nieuwe dingen die de blijde verwachting kunnen verstoren. De realiteit in de wereld kan zo rauw zijn, dat je je kunt afvragen: Wie kan hier nog blijven verwachten? Matteüs draait dat om, in de lezing van deze zondag. Juist als het erg is, als je het moeilijk hebt en niet weet hoe het verder moet – dan is dat hét moment om te gaan verwachten. Dan kan het nooit lang meer duren.

Verhalen voor kinderen?

Het zijn geen gezellige teksten voor kinderen. Nu hoeft het ook niet altijd gezellig te zijn, maar de vraag is wel tot welk gesprek deze teksten met kinderen zouden moeten leiden. Aan de jongste kinderen vertellen we niet alle details van de lezing; de hoofdlijn is verwerkt in een verhaal over Jezus’ leerling Matteüs. Voor de oudere kinderen kiezen we voor een afgeleid verhaal, afkomstig uit de Joodse traditie (Berakot 58a). Het verhaal verwijst naar 1 Koningen 19: de Heer komt in de stilte, nadat er eerst groot natuurgeweld is geweest. Na dit verhaal kunnen de kinderen de Bijbeltekst lezen uit de Bijbel in Gewone Taal.